

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: L 14, 25 – 35

Text: Mt 25, 1 – 13 *Tedy bude království nebeské, jako když deset družiček vzalo lampy a vyšlo naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět rozumných. Pošetilé vzaly lampy, ale nevzaly si s sebou olej. Rozumné si vzaly s lampami i olej v nádobkách. Když ženich nepřicházel, na všechny přišla ospalost a usnuly. Uprostřed noci se rozlehl křik: 'Ženich je tu, jděte mu naproti!' Všechny družičky procitly a dávaly do pořádku své lampy. Tu řekly pošetilé rozumným: 'Dejte nám trochu oleje, naše lampy dohasínají!' Ale rozumné odpověděly: 'Nemůžeme, nedostávalo by se nám ani vám. Jděte raději ke kupcům a kupte si!' Ale zatímco šly kupovat, přišel ženich, a které byly připraveny, vešly s ním na svatbu; a dveře byly zavřeny. Potom přišly i ty ostatní družičky a prosily: 'Pane, pane, otevři nám!' Ale on odpověděl: 'Amen, pravím vám, neznám vás.' Bďte tedy, protože neznáte den ani hodinu.*

Tradiční perikopa na poslední neděli v církevním roce. Deset družiček má svítit ženichovi na cestu. Kolikrát jsme to už slyšeli. A pokaždé si polovina z nich zapomene vzít olej do zásoby. Už proto je třeba tuto perikopu číst stále znova. Protože jsme to my, kdo zapomínáme na dostatečnou zásobu oleje.

Vykladači se často soustředují hlavně na to, co je v podobenství myšleno tím olejem. Ale smysl podobenství není ani tak v jednotlivých rekvizitách, jako spíše ve způsobu uvažování zmiňovaných postav. Chceme-li přesto vidět v oleji jistou symboliku, představuje olej něco, co se spotřebovává. Není to nic, co bychom si jednou vzali a už to měli napořád. Jedině, že bychom lampu vůbec nezapálili, pak by ani ten olej neubýval. Ale kdo s lampou nesvítí, je to, jako by žádnou neměl a je služebníkem neužitečným. Jestliže nám však lampa svítí, oleje logicky ubývá. Olej tu je jako spotřební zboží, které je třeba neustále doplňovat a také na to dopředu myslet. Chcete-li chápat oheň jako zapálení pro službu, a olej jako víru, tedy motivaci, která službu živí, je to obraz známý z fyziky jako zákon zachování hmoty a energie. Jestliže na něco vynakládáme energii, tak sice vytváříme nové hodnoty, ale zároveň tu svoji energii spotřebováváme a ubývá nám. Lidé, kteří se snadno pro něco nadchnou, vrhají se ochotně do služby (a takové křesťany máme v církvi rádi), jsou prvními adepty na brzké vyhoření. Na to bychom měli pamatovat nejen u sebe, ale upozorňovat na to i ty, kterým toto nebezpečí hrozí. Povzbuzovat lidi, aby byli zapálení pro Krista je sice pěkné, ale zároveň to může být od nás nezodpovědné. Můžeme se tak snadno projevit jako bezohlední a necitliví. Družičky, které mají vysvícenou lampu bez oleje, umíme tímto způsobem přivést akorát tak k zoufalství a frustraci, že jim to tak dobře nesvítí jako nám. To, co tyto družičky potřebují, není naše hecování: „svít, jen dobře svít“. Spíše by mělo být slouženo jim samotným. Potřebují, aby jim někdo projevil svůj zájem, zda jim něco neschází, zda nepotřebují dolít olej, apod. Tady zaspaly nejen ty pošetilé, ale i ty moudré, které si měly už dříve všimnout svých kamarádek, a varovat je, že jim může olej dojít.

S tím olejem v lampě je to totiž dost podobné jako s vínem na svatbě. Když by došlo víno, byl by to konec svatební hostiny a svatebního veselí. Jestliže v Káni Galilejské Ježíš včas zachraňuje situaci tím, že promění vodu ve víno, podobenství o deseti družičkách varuje, že by to mohlo zajít i tak daleko, že olej doplnit nestihneme, naše radost a těšení předčasně uhasne a my se na svatbu třeba vůbec nedostaneme.

A to se také v životě děje. Křesťané, kteří byli v mládí nadšení a horliví, najednou přestávají hořet pro Ježíše, protože jejich víra nemá dostatečně dlouhý dech. Nepočítali s tím, že víra se spotřebovává a je nutné ji doplňovat. Jak se víra může spotřebovat? Víru používáme např., když potřebujeme překonávat překážky. Když se musíme vypořádávat s problémy. Když se dostáváme do složitých životních situací. Zpočátku se daří zahánět všelijaké chmurné myšlenky naší vesele plápolající vírou. Ale po čase jakoby tato víra ztrácela na účinnosti. V našem životě totiž vrstvíme na sebe dobré i špatné zkušenosti. A pokud je těch špatných více a jsou opravdu zlé, může to spotřebovat poslední zbytky naší víry a definitivně pohřbit naši naději.

Ale může si člověk připravit olej do zásoby? Může ve chvíli krize sáhnout po nějaké skryté zásobě víry, lásky a naděje? Myslím, že podobenství neřeší ani tak množství oleje, jako spíše rozdíl mezi způsobem myšlení družiček. Moudré prostě počítaly s tím, že služba pro ženicha je běh na dlouhou trať. Zatímco pošetilé si myslely, že jde o nějakou okamžitou kratochvíli. Moudré družičky čerpají ze

své dřívější přípravy, zatímco pošetilé na základě momentální nouze propadají panice, protože nemají z čeho čerpat. Moudré družičky přirozeně radí pošetilým na základě své vlastní zkušenosti, že také ony si musely olej nakoupit u kupců. Co si u nich tenkrát kupovaly ty pošetilé, nevíme, ale olej to určitě nebyl. Víra, láska a naděje, nebo jaké hodnoty si tam dosadíme, nejsou hodnoty, které by byly okamžité po ruce, okamžitě k mání, nýbrž se získávají dlouhodobě a často cílevědomě. Těžko bude shledávat v případě nouze potřebnou víru ten, kdo se nenaučil ve svých dosavadních životních zkušenostech spatřovat Boží zázraky a jeho milost. Nebude umět předávat lásku ten, kdo ji nikdy dříve nezakusil nebo po ní netoužil. Nebude v budoucnu spokojený ten, kdo se už dříve nenaučil být vděčný za každou maličkost. Nebude skutečně vzdělaný ten, kdo se ve škole učil jen na zkoušky a ne pro život.

Dnešní uspěchaná doba však žádá všechno v instantní podobě. I víru, lásku a naději nabízí jen pro okamžitou potřebu a spotřebu. A tak lidská naděje zpravidla nepřekračuje horizont smrti. Láska často vyhoří ještě dříve, než dospěje ke svatbě. A o životnosti mnohých manželství škoda mluvit. Je ovšem pravda, že i dětská víra se časem spálí a není-li nahrazena novou, vyhasne úplně. Kolik křesťanů opustilo cestu víry jen pro to, že měli ve své lampě pouze to, co přijali v dětství, ale pro dospělý život víry to už nestačilo.

Bratři a sestry, ty bláznivé družičky jsou vlastně jen chvilkově poblázněné. Zaskočilo je totiž skoro všechno. Jednak to, že ženich dlouho nejde, stejně jako to, že pak najednou přišel. Nedivíme se, že jsou zaskočeny i tím, když pak nejsou vpuštěny na svatbu. Ženich jim po právu říká „neznám vás“, protože se nechovají jako opravdové družičky, ale jakoby za ty skutečné jen zaskakovaly a pak jsou tím samy zaskočeny.

Moudré naproti tomu charakterizuje cílevědomost, odpovědnost a vytrvalost. To jsou vlastnosti, s nimiž lze přečkat i krizi, kdy ženich nejde a nejde. Ani jim by nevydržely lampy svítit pořád. Ale ony věděly kam sáhnout a odkud čerpat novou energii. Byly na to dopředu připraveny. Možná jim olej do zásoby dali rodiče, možná byly schopné si ho obstarat samy. V každém případě měly něco, co těm druhým v rozhodující chvíli chybělo. Když pak přišel ženich, vešly s ním rozumné družičky na svatbu. A dveře byly zavřeny.

Ty zavřené dveře, to není nějaká nevstřícnost ze strany ženicha. Tak to v životě je. Někdy se před námi dveře otvírají, jindy zavírají. Ale to si neurčujeme my, jak se nám zachce a líbí. A protože my nevíme dne ani hodiny, kdy se dveře zavřou či otevrou, je třeba být připraven pořád. Proto Ježíš shrnuje podobenství slovy: „Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“ To je důležité upozornění pro ty, kteří si myslí, že vědí a znají. Že pronikli do Boží vůle a je jim jasné kdy, kde a kdo bude vpuštěn. To však není naše starost. Naší starostí je být připraven, počítat s možností, že věci se mohou vyvíjet jinak, než čekáme a hlavně vědět, kam sáhnout, když hrozí, že nám dojde třeba víra, láska či naděje.

Modlitba: *Pane, nauč nás počítat naše dny, at' získáme moudrost srdce. Dej, at' naše lampy nehasnou. Dej, at' čas milosti, který nám dopřáváš, marně netratíme a nepřicházíme k Tobě s olejem po svatbě. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, Tvoje církev toužebně vyhlíží tvůj příchod. Ale ve svém čekání nejsme vytrvalí. Brzy se vysílíme, a cítíme se prázdní, bez tvé moci a síly. Proto tě prosíme, naplň nás svým Duchem svatým, oděj nás mocí z výsosti, at' naše světlo plane tobě vstříc. Chceme, at' naše lampy hoří a osvěcují každou temnotu a záškoutí našeho hříšného srdce. Nechceme, abys nás zastihnul nepřipravené. Probud' nás z našeho spánku a daruj nám ducha bdělosti a modliteb. Nauč nás, Pane, modlit se. Přímlouváme se za bratry a sestry, kteří jsou spolu s námi postaveni do služby, aby byli světlem a solí tomuto světu. Dej nám dary svého Ducha svatého, jimiž bychom konali strážnou i misijní službu. Prosíme za svůj sbor. Dej, at' nezaspíme v temnotě svých pochybností, neprodléváme v pohodlnosti svých zvyků. ' Prosíme tě za všechny kazatele tvého slova, za presbytery, a za celou církev. Prosíme za všechny, kteří se domnívají, že už ztratili všechnu naději; modlíme se za ty, kteří už nic dobrého nečekají a na nikoho se netěší; prosíme za ty, kteří mají za to, že promarnili svůj život a že nejsou na Tvůj příchod připraveni. Prosíme za ty, kteří se trápí. Pane, potěš zarmoucené, uzdrav nemocné, pozdvedni klesající. Necht' světlo tvého evangelia svítí všem a ukazuje k nové budoucnosti, kterou jsi připravil. Kriste králi, na tebe čekáme. Tvé lásce se odevzdáváme.*

Amen.